

on sám jsou arijci, poněvadž nikde není připuštěno, aby předepsané prohlášení bylo nějak nahrazeno. To jest ovšem důsledek velmi nebezpečný a doporučovalo by se, aby peněžní ústavy na příslušných místech požádaly o vydání ustanovení i pro podobné případy.

Změny společenských, společenstevních a spolkových stanov nutných pro změnu státoprávních poměrů.

Změněné státoprávní poměry Čech a Moravy nedošly ještě v mnoha případech výrazu ve stanovách společností, spolků a společenstev. Státní správa ve snaze urychlití a usnadnití změnu stanov provedla úpravu, která je obsažena ve vl. nař. z 21. prosince 1939, č. 26 z r. 1940 Sb. z. a n. Podle § 1 cit. nař. mohou se na takové změně stanov usnášeti jednak orgány k tomu podle stanov oprávněné a to v době do dvou měsíců od účinnosti cit. nařízení, jednak po uplynutí této doby orgány k tomu v §§ 1 a 3 zmocněné.

Zmocněnými orgány jsou: u akciových společností představenstvo, u společností komanditních na akcie společníci osobně ručící, u společností s r. o. jednatele (představenstvo), u výdělkových a hospodářských společenstev představenstvo, u spolků zřízených podle pat. č. 253/1852 ř. z. (tedy nikoli podle spolkového zákona) představenstvo. Tímto opatřením umožní se asociacím, aby potřebné změny provedly i bez svolání valné hromady tam, kde valná hromada — která je zpravidla orgánem usnášejícím se o změně stanov — nebude z těch neb oněch důvodů svolávána.

Změny, které jsou nutné v důsledku nových státoprávních poměrů, budou se zpravidla týkati znění firmy, kde je na př. označení »československý«, »v republice Českoslo-

venské« a pod., kromě toho snad i předmětu podnikání a účelu asociace, textu akcí a pod.

Kontrola provádění změn stanov přísluší podle § 2 rejstříkovým soudům, které mohou donucovatí povinné orgány pořádkovými pokutami do 10.000 K. Jen pokud jde o spolky zřízené podle spolkového patentu č. 253/1852 ř. z. mají donucovací pravomoc okresní úřady.

Nařízení pak v § 4 samo upravuje názvy (firmy) některých ústavů, tak Ústřední banky spořitelén, reeskontního a lombardního ústavu, všeobecného fondu peněžních ústavů a svazu spořitelén. Pošvář.

O námitce věcné nepřislušnosti pracovního soudu.

Právník zvyklý často užívati jurisdikční normy snadno chybuje při formulaci námitek nepřislušnosti v řízení před pracovními soudy.

Řízení před pracovními soudy jest upraveno celkem samostatně zákonem o pracovních soudech ze dne 4. července 1931, č. 131 Sb. z. a n., který jen výjimečně se odvolává na předpisy civilního řádu soudního; ku př. v § 19 pokud v něm nejsou ustanovení zvláštní o řízení před pracovními soudy a v § 33, pokud jde o řízení před soudy druhostupňovými ve věcech pracovních nebo v § 1 posl. věta v posledním odstavci odkazuje na ustanovení civilního řádu soudního o řízení rozhodčím, kdežto na předpisy jurisdikční normy se zákon o pracovních soudech neodvolává vůbec.

Příslušnost pracovních soudů jest přesně vymezena v §§ 1, 2, 38 násl. uvedeného zákona. Právník, který užívá většinou jurisdikční normy, vyloží právě uvedená ustanovení dozajista tak, že určují věcnou příslušnost pracovních soudů

na rozdíl od § 3 téhož zákona, který ustanovuje o jejich příslušnosti místní. V tomto smyslu však výrazu věcné (ne)příslušnosti pracovních soudů v řízení před pracovními soudy bezpečně užívatí nelze, poněvadž tento výraz označuje zcela jiný v zákoně o pracovních soudech přesně vymezený právní pojem, kdežto (věcná) příslušnost řádných soudů jest kryta pojmem »sporů před pracovní soudy nenáležících« (srovnej § 1, odst. 2. cit. zák.), jichž projednávání jest odňato soudům pracovním pod zmatečností [§ 28b), 3].

Zákon o pracovních soudech však v § 25 výslovně rozeznává námitky:

a) že věc nenáleží před pracovní soud,

b) že pracovní soud je místně nepřislusný,

c) že pracovní soud je věcně nepřislusný.

Pojem námitky a) jest objasněn již tím, co vyloženo. Námitka místní nepřislusnosti b) žádného zvláštního vysvětlování nepotřebuje. Zbývá tudíž vysvětliti a vymeziti pojem námitky poslední c).

Snadno si však ujasníme též pojem věcné (ne)příslusnosti pracovního soudu, jestliže si uvědomíme, že věci pracovní rozhodují často přerozmanité rozhodčí orgány; ať již rozhodčí výbory živnostenských společenstev, či rozhodčí soudy zřízené hromadnou smlouvou, či orgány jiné. Tyto rozhodčí orgány míní zákon v § 22, když v 1. odstavci stanoví, že pro místně příslusný pracovní soud jest závazné rozhodnutí, jestliže řádný soud nebo rozhodčí soud zřízený podle smlouvy nebo zákona k rozhodování sporů z pracovního poměru rozhodl, že »v ě c n ě« je příslusný pracovní soud, stejně jako v 2. odstavci téhož paragrafu má na mysli, že jde o pracovní věc (spor), rozlišuje

však různé soudy, jež mohou býti povolány věcně ji vyřídití.

Ustáleným rozhodováním nejvyššího soudu jest vymezen pojem věcné nepřislusnosti tak, že věcně nepřislusným jest pracovní soud pro pracovní spory, o nichž podle vůle stran jest rozhodnouti rozhodcům (rozh. č. 13.892 sb. n. s.). V tomto rozhodnutí nejvyššího soudu (ze dne 26. X. 1934 čj. R I 1265/34) se praví výslovně:

Co se týče věcné nepřislusnosti, jest rozeznávati důvod nepřislusnosti. Důvodem může býti buď, že věc nenáleží před soudy pracovní, nebo že pracovní soud je věcně nepřislusný (§ 25, odst. 1 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.). Zmatečností jest jen, bylo-li rozhodnuto o věci, která nenáleží před soudy pracovní (§ 28, odst. 1, č. 3), nikoli též, že pracovní soud byl věcně nepřislusný (§ 28, odst. 1, č. 3 ve srovnání s § 25, odst. 1 zákona). Před soudy pracovní nenáleží věc buď proto, že ve smyslu zákona nejde vůbec o spor pracovní, buď proto, že sice jde o spor pracovní, ale o takový, který jest velicím předpisem (§ 1, č. 2 zák.) přikázán k rozhodnutí jinému orgánu, než soudu pracovnímu. Věcně nepřislusným jest pracovní soud pro pracovní spory, o nichž z vůle stran jest rozhodovati rozhodcům (§ 1, odst. 3 zák.).

V poměru k námitce nepřislusnosti pořadu práva jest po tomto vymezení pojmu věcné nepřislusnosti pracovního soudu jasné, že jest ji zařaditi pod pojem pouhé nepřislusnosti (pořadu)¹⁾ soudu (k tomu srovnej též rozh. sb. n. s. 2145, 3878, 4957, 5285, 6734, 15.537), která však nikterak neodůvodňuje námitku nepřípustnosti pořadu práva. Jest nasnadě, že stanovení (ne)přípustnosti pořadu práva se vymyká vůli stran. Nelze ani nahlédnouti, proč pochybovati o přípustnosti pořadu práva ve sporech vzniklých z poměru pracovního, služebního nebo učebního založeného s o u k r o m o p r á v n í

¹⁾ JUDr. Josef Brodecký: Rozhodčí soudy a námitka nepřislusnosti pořadu soudu. Soudcovské listy č. 5/1939.

smlouvou (viz § 1, odst. 1. zák. o pracovních soudech).²⁾

Posléze jest vytknouti též vztah námítka věcné nepříslušnosti pracovního soudu k pojmu věcné (ne) příslušnosti soudu. Věcnou příslušností soudu — jak její pojem vyvěstila nauka o jurisdikční normě a organizaci soudů — jest míněna pozitivním právem vytčená působnost místně příslušných soudů různého druhu podle povahy věci³⁾ s různých hledisek posuzované (buď podle věci samé — *ratione cause*, nebo podle hodnoty předmětu sporu — *ratione valoris*, nebo podle funkce soudu — řízení opravné). Jest zřejmé, že věcná příslušnost pracovních soudů nespadá do rozsahu pojmu věcné příslušnosti řádných soudů podle jurisdikční normy, neboť pracovní soudy jsou mimořádné, zvláštním zákonem ustanovené soudy: ač logicky, důsledně pojem věcné (ne) příslušnosti soudu v sobě zahrnuje jak věcnou (ne) příslušnost řádných soudů dle jurisdikční normy, tak věcnou (ne) příslušnost pracovního soudu.⁴⁾ Nazíráme-li pak na řízení rozhodců v pracovních věcech⁵⁾ jako na proces normotvorný,⁶⁾ pak ovšem dospějeme bez výhrad k důsledku, že z působnosti rozhodčích soudů plynoucí věcnou (ne) příslušnost pracovního soudu jest podřaditi pojmu věcné (ne) příslušnosti soudu, do jehož rozsahu patří.

Všeobecnému pojmu věcné nepříslušnosti soudu bylo by ovšem mož-

no podřaditi obojí nepříslušnosti uvedené pod a) a c) v třídění námitek dle § 25 zák. o pracovních soudech. Poněvadž však význam obojí nepříslušnosti a), c) není stejný, nezbude než šetřiti zákonem v řízení před pracovními soudy stanovených pojmů nepříslušnosti a označení námitek a) (ne) příslušnosti pracovních soudů a c) v věcné nepříslušnosti pracovních soudů.

Procesní účinky věcné nepříslušnosti pracov. soudů (v pravém slova smyslu) jsou zcela jiné než účinky nepříslušnosti pracovního soudu [a)], nebo nepříslušnosti místní a jak z dalšího vyplyne ovšem i zcela jiné než účinky věcné nepříslušnosti řádných soudů podle jurisdikční normy.

Kdežto nepříslušnost pracovních soudů jest vůbec nezhojitelná [§ 28, písm. b) cit. zák.], k níž přihlédne po případě i soud dovolací a též k místní nepříslušnosti⁷⁾ přihlíží v pracovních věcech soud prvního státního soudu (nikoliv snad pouze při nařízení ústního jednání o žalobě) — viz § 22 první odstavec: Jest věcná nepříslušnost pracovního soudu (v technickém slova smyslu) zhojena (§ 240 c. ř. s.), jestliže se strana pustí do projednání věci, aniž ji uplatnila (viz ku př. rozhodnutí nejv. s. ze dne 1. VII. 1939 čj. R II 72.139, otištěné ve sb. n. s. č. 17.352; srovnej tamtéž zvláště rozh. 9036, 12.732).

Josef Kroc.

Povolování platebních lhůt v soudních sporech.

Nařízení ze dne 7. X. 1939, Ř. z. I, str. 2004, platí podle § 4 i pro řízení před soudy Protektorátu. Jeho účelem je poskytnouti v odůvodněných

⁷⁾ K tomu srovnej výstižné a zevrubné odůvodnění k usnesení krajského soudu civ. v Praze ze dne 25. XI. 1939, čj. pr 555/39-6.

²⁾ Srovnej P r a ž á k, Spory o příslušnost, 1883, § 37.

³⁾ H o r a, Č. civilní právo procesní, 1926, díl I., str. 107.

⁴⁾ H o r a, tamtéž § 35.

⁵⁾ O něm viz § 1, odst. 3 zák. o prac. soudech — podle poslední věty: Ostatně platí v rozhodčím řízení (v pracovních věcech) ustanovení civilního řádu s.

⁶⁾ Dr. Karel Gerlich, Rozhodčí řízení v občanských rozepřích právních, 1932, § 6., zvláště str. 40 p. v.